

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb. I. Vtrùm externa fidei confessio sit actus virtutis fidei, & an sit
præcepta?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

aut secundum à priori separari non posse: nam etsi Deus habenti priorem assensum ex parte sua offerat gratiam, quia ipse possit secundum elicere, tamen eum ad hoc non necessitat: sed hic potest liberè secundum assensum ex negligentia, voluntatis repiditate, aut alia ratione non elicere. Et pater in hæreticis, qui, ut iam dixi, ob Ecclesiæ, antiquorum aut Scripturæ auctoritatem credunt quædam mysteria fidei priori assensu; cum tamen etiam secundum Auctores illius sententiæ non habeant secundum.

281

Nec refert, quod hæreticus non credat omnia fidei mysteria. Quia nec Catholicus habens priorem assensum semper actu credit omnia fidei mysteria; & fieri potest ut, dum hæreticus dictum assensum circa unum articulum elicit, nulli alteri actu dissentiat, aliud uero fidei impedi-

mentum ponat. habitualis autem eius dispositio, cum nihil ponat in re, aut nullum huic rei ponit impedimentum, aut si impedimentum ponat, saltem hoc exemplum ostendit hos duos assensus non esse ita necessariò connexos, ut ob nostrum aliquem defectum nequeant disiungi.

Adde, quod, etsi concederemus eos assensus non posse disiungi, solum sequeretur talem certò scire se habere fidem, non autem ipsum hoc fide diuinam siue supernaturali credere: ut patet ex dictis.

Ad confirmationem, nego assumptum: nullo enim fundamento nititur, &, ut patet ex dictis, repugnat aperte rationi: cum enim nobis reuelatum non sit, nihil ex parte nostri intellectus ad salutem necessarium nobis deesse, quomodo id possumus fide diuinam credere?

DISPUTATIO XV.

De externa fidei confessione.

DUBIUM I.

Virum externa fidei confessio sit actus virtutis fidei, & an sit præcepta?

RATTO dubitandi est Primò, quia ut aliquis actus sit proprius cuius virtutis, debet ab ea elici: atqui externa fidei confessio non elicitur à virtute fidei: ergo non est actus virtutis fidei. Minor probatur: quia neque elicitur ab eaphysicè, ut per se patet, quia virtus siue habitus fidei est in intellectu, confessio autem est in potentia externa. Neque etiam moraliter (quatenus nimirum actus externus eò quod ab interno moraliter informetur, censetur cum hoc moraliter idem, atque ita ab eadem potentia elici) quia cum actus intellectus non sit in se formaliter liber, aut bonus, nequit tribuere formalem libertatem aut bonitatem externæ confessioni; & consequenter nequit cum hoc constituere actum moraliter unum. Secundò, quia te exterius profiteri fidem, quam interius credis, pertinet ad virtutem veracitatis (sicut alias res exterius eloqui, sicut intus eas intelligis, ad veracitatem pertinet): ergo non pertinet ad virtutem fidei.

CONCLUSIO I. Omnino dicendum est, externam fidei confessionem per se pertinere ad virtutem fidei, siue esse actum proprium virtutis fidei: sicut actus externus temperantiæ, est actus virtutis temperantiæ. Ita D. Thomas 2.2. q. 3. a. 1. & cum eo communiter Theologi.

Probatum Primò, ratione D. Thomæ, quia externa fidei confessio habet ex se eundem finem siue honestatem, quam habet interior fidei assensus: quia enim ratione per se honestum est credere mysteria fidei propter Dei auctoritatem, eadem ratione honestum est ea exterius verbaliter profiteri. Sicut igitur ideo actus exter-

nus & internus temperantiæ ad eandem virtutem pertinent, quia habent eandem intrinsecam honestatem, ille obiectiuam, hic formalem: ita etiam actus internus, & externa confessio fidei. Confirmatur Primò, quia omnis actus externus per se ad illam virtutem spectat, quæ per se ad eum propter suam propriam honestatem expectandum siue exercendum inclinatur: atqui habitus fidei, tam intellectus, quam præsertim is qui est in voluntate, per se inclinatur ad externam confessionem fidei: propter se, siue propter huius intrinsecam honestatem expectandam & exercendam: ergo hæc pertinet ad virtutem fidei. Confirmatur Secundò, quia externa negatio fidei per se, etiam facta ex timore siue interna abnegatione, contrariatur fidei, & est actus externus infidelitatis: ergo externa confessio pertinet ad virtutem fidei, & est actus externus fidei.

Probatum Secundò, quia internus fidei assensus, & externa eiusdem confessio sunt moraliter unus actus, non ratione eiusdem libertatis, sicut actus internus imperans est externus imperatus (quia neuter in se habet libertatem) sed Primò, quia externa confessio est quasi vicaria interni assensus, & ipsius locum subit: sicut omnis externa locutio est vicaria interni conceptus: quia enim hic nequit hominibus secundum se ostendi, siue proponi, ideo externa locutio illius loco prodit, ut ipse in hac videatur. Sicut igitur princeps, eiusque vicarius, quatenus hic illius personam agit ac absentiam supplet, sunt quodammodo una persona, ita utraq; illa actio. Secundò, quia, ut verba externa habeant veram rationem locutionis, debent ab interno actu intellectus dirigi: hinc verba prolata ab eo, qui nullo modo intelligit quid agat, non habent veram rationem locutionis, sicut nec verba à pistraco prolata: atque ita interna intellectio est quasi anima, seu forma externæ locutionis.

2
Externa fidei confessio est actus virtutis fidei.

D. Thomas.

Actus externus & internus habet eandem honestatem siue intrinsecam ad eandem virtutem pertinent.

3
Qua ratione externa fidei confessio & internus assensus sunt idem actus.

Interna intellectio est quasi forma ac anima externæ locutionis.

locu-

locutionis, ideoque cum hac vnum actum componit.

Pro solutione argumentorum Nota aliud esse aliquam actionem ab hac aut illa virtute elici; aliud verò eam ad hanc vel illam virtutem pertinere; nam illud ad hoc nullo modo est necessarium. Nam quando quis moderatè ieiunat ex amore castitatis, externa illa actio secundum se, & secundum intrinsecam suam honestatem est verè actus temperantiae, & solum denominatione extrinseca est actus castitatis: & tamen eo casu nullo modo elicitur ab habitu siue virtute temperantiae.

Ad primum igitur argumentum contrarium, nego maiorem: iam enim ostendi hoc non esse necessarium ut aliquis actus ad certam virtutem pertineat. Vtrum autem hac externa confessio debeat dici elici à virtute fidei, an solum imperari, quæstio est de nomine. & sanè si actus externi aliarum virtutum debeant dici elici à virtute ad quam pertinent, eò quod huius habitus ad eos per se inclinet, atque ita mediante alia potentia eos eliciat; patet apertè ex dictis idem dicendum esse de confessione fidei, quæ etiam ab actu voluntatis assensum fidei imperante, & ad virtutem fidei pertinet bonitatem formalem accipit, atque ita ab ea moraliter informatur; & præterea alia etiam ratione iuxta dicta est moraliter vnus actus cum assensu fidei interno. Quare negàda est etiam maior illius argumenti, eiusque probatio. Censetur enim externa confessio moraliter elici ab interno habitu fidei, quatenus moraliter componit vnum actum cum interno assensu, & quatenus internus habitus, præsertim voluntatis, ad eam inclinat, iuxta dicta.

Ad secundum, nego consequentiam: quia eadem externa actio potest ad diuersas virtutes pertinere, quando habet in se diuersam honestatem obiectiuam, sicut in dicta confessione accidit, ut patet ex dictis.

CONCLUSIO II. Est duplex præceptum confessionis fidei: vnum negatiuum, quo iubemur non negare fidem; alterum affirmatiuum, quo iubemur eam aliquando exterius confiteri.

Vbi Nota, fidem posse negari Primò, verbis; Secundò, factis, siue aliquid faciendo quo videris veram fidem negare, aut falsam profiteri. Verbis autem fidem negat, non solum is, qui negat eam esse veram, aut aliquem eius articulum esse verum, sed etiam qui dicit aliquem eius articulum non esse firmissimè credendum; aut qui negat se esse Christianum. Item qui dicit fidem Catholicæ repugnantem esse veram, aut probabilem, aut se illius esse sectatorem. v. c. dicendo se esse Lutheranum, Calvinistam, &c.

Factis verò eam negat, qui facto aliquo ostendit se falsæ alicuius fidei esse cultorem, v. c. adolendo thus idolis, adeundo cœnam Calvinisticam, &c. quæ fusiùs sequentibus dubijs explicabimus.

D V B I U M II.

Vtrum liceat aliquando negare fidem?

Verunt olim quidam hæretici Sampsaï, aut Helceseitæ dicti, qui dicebant tempore persecutionis ad seruandam vitam licere exterius negare fidem, modò intus eam integram seruare; vt testatur Eusebius libr. 6. Histor. cap. 31. & Epiphanius hæresi 19. Quos imitati sunt Priscilianistæ, teste D. Augustino libr. de hæresi. hæresi 70. quorum fertur fuisse commune axioma:

Iura, periura, secretum prodere noli.

CONCLUSIO I. Certa fide tenendum est numquam etiam ob metum mortis licere exterius negare fidem, quantumvis interius eam integram serues. Est communis Catholicorum: & habetur clarè in Scripturis. nam Matth. 10. cum Christus dixisset non esse timendos homines siue tyrannos fideles persequentes, qui solum corpus occidere possunt; subdit: Omnis ergo, qui me confitebitur coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in calis est: qui autem negauerit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, qui in calis est. Idem dicitur Luca 12. ver. 8. Et cap. 9. dicitur: Qui enim voluerit animam suam saluam facere, scilicet negando fidem ne à tyranno occidatur, perdet eam; mortaliter scilicet peccando, atque ita eam damnando. & rationem infra subiungit: Nam qui me erubuerit & sermones meos, hunc filius hominis erubescet cum venerit in maiestate sua: in die nimirum iudicii, negando se eum nosse coram Patre & angelis, sicut alter negauit se eum nosse, siue se tenere eius fidem coram hominibus. Patet etiam ex gestis omnium Martyrum, qui maluerunt omnia tormenta perferri, quam vel leuiter negare fidem. Et ex perpetuo Ecclesiæ iudicio, quæ semper iudicauit maximum esse crimen metu mortis negare fidem, & eos, qui hoc fecerant, non nisi post longam pœnitentiam ad communionem solebat recipere.

CONCLUSIO II. Non solum is peccat mortaliter qui ob metum mortis, aliamuè causam, aut fidem simpliciter aut aliquem eius articulum, negat: sed etiam qui negat, se esse Christianum aut Catholicum, aut etiam Papistam apud nostros hæreticos, qui per Papistas intelligunt Catholicos siue Romano Pontifici communicantes, eumque; caput Ecclesiæ agnoscens. Item qui negat se scire an fides Catholica sit vera, aut necessaria ad salutem. Ita communiter omnes Catholici. Patet clarè ex facto S. Petri, qui solum negauit se Christum nosse, seu se esse eius discipulum; & tamen grauissimè peccauit, & dicitur ter negasse Christum. Et ratio est, quia qui supra dicta negat, implicite negat se credere fidem Christi aut Catholicam esse veram, ac ad salutem necessariam, & consequenter indicat eam aut esse falsam, aut non necessariam ad salutem, aut saltem non esse certò veram ac necessariam; atque ita implicite fidem negat. Vnde omnes semper Catholici reputarunt tales verè negasse fidem. Idem iudicium est de eo, qui diceret se esse Iudæum, Mahometanum, Calvinistam, &c.

Bb

quia

Coninck de alt. supernat.